

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Vallens skola

Giltighetstid: 2022-11-27 – 2023-11-26

Ansvarig rektor: Maria Timan

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetsätt

Vi på Vallen strävar efter en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för både elever och personal där alla elever har maximala möjligheter att trivas, lära sig och utvecklas. All personal tar ett gemensamt ansvar för elevernas trygghet och studiero under hela skoldagen, såväl i klassrummet, matsalen som på rasten och fritids. Vi på Vallen har ett gemensamt förhållningssätt och en god värdegrund främjas, förebyggs och åtgärdas genom ett gott pedagogiskt ledarskap. I det ingår att kontinuerligt arbeta med skolans ordningsregler så att de blir levande och genomsyrar vår verksamhet.

Det främjande arbetet pågår alltid och utan att något särskilt har hänt. Arbetet bedrivs långsiktigt, kontinuerligt och målinriktat. Alla lärare har positiva förväntningar på elever och klasser. Lärare och elever bemöter varandra på ett positivt och respektfullt sätt. I ord och handling visar både personal och elever respekt för allas lika värde. Undervisningen väver in goda, demokratiska värderingar och vi värnar om att göra eleverna delaktiga. Undervisningen organiseras så att alla elever kommer till sin rätt, utmanas och utvecklas.

3. Kartläggning av riskområden

Underlag i Vallens skolas kartläggning är:

- Hälsosamtal i förskoleklass och åk 4 läsår 2021/2022
- Skolenkäten vt 2022 i förskoleklass och åk 5
- Lokal trygghetsenkät i f-åk 6 ht 2022

Hälsosamtalen visar att 100% av eleverna trivs på Vallens skola. I förskoleklass känner sig 100% av eleverna trygga, 93% i årskurs 4. Med reservation för ett lågt deltagande visar svaren hos elever åk 5 ett indexvärde på 8,6 (skala 0-10) när det gäller trygghet. Svaren från vårdnadshavare åk 5 ger ett indexvärde på 7,2 och i förskoleklass 8,1. Alla svarsgrupper ligger över indexvärdet för samtliga medverkande skolenheter i Sverige.

Sammanfattningsvis upplevs en hög grad av trygghet på skolan. Den otrygghet som ändå upplevs kan förklaras genom resultatet i Vallens skolas lokala trygghetsenkät. Möjliga orsaker kan relateras till att ett antal elever uppger att vissa skolkamrater retas, blir retade eller är ensamma, likaså upplevs vissa platser på skolan som otrygga. Hälsosamtalets resultat stärker bilden eftersom 37% i förskoleklass upplevde att de blivit utsatta för kränkningar, 17% i åk 4 svarade ja eller vet ej. I samtalen framkommer det att det rör sig om enstaka händelser som har blivit utredda. Retningar och kränkningar förekommer främst i situationer som är friare och saknar tydlig, pedagogisk struktur t ex på rasten eller i övergångar.

Vi identifierar att rastverksamheten kan vidareutvecklas med tydligare rutiner kring kartläggning och anpassning av verksamhet utifrån de behov som framkommer. Vi identifierar också att det är flest pojkar som nämns i beskrivningar av kränkningar och retningar och därför ser vi ett behov av att utveckla vårt värdegrundsarbete med ett tydligare genusperspektiv.

4. Mål för arbetet

Mål för Vallens skola likabehandlingsarbete läsår 2022/2023:

- Rastverksamhetens utformning främjar, förebygger och åtgärdar alla elevers trygghet.
- Undervisningen integrerar ett genusperspektiv för att främja, förebygga och åtgärda könsstereotypiska beteendemönster hos eleverna.

5. Handlingsplan

Mål	Hur	Vem	Utvärdering
Rastverksamhetens utformning främjar, förebygger och åtgärdar alla elevers trygghet.	Utveckla rutiner för att kartlägga elevernas behov och intressen och anpassa verksamhetens utformning efter vad kartläggning visar.	Pedagoger i fritidshem	Maj 2023
Undervisningen integrerar ett genusperspektiv för att främja, förebygga och åtgärda könsstereotypiska beteendemönster hos elever.	Utveckla undervisningens innehåll med ett integrerat genusperspektiv. Planera konkret undervisning som genomförs i alla klasser.	Lärare f-6	Maj 2023

6. Utvärdering av genomförda insatser

Identifierade riskområden	Insatser	Utvärdering
Hög ljudvolym och spring i matsalen	Infört 5 tysta minuter. Förebyggande och främjande samtal kring vikten av låg ljudvolym.	Hälsosamtalets resultat ht22 visar att 100% av eleverna är nöjda med matsalen. Pedagoger utvärderar i slutet av vt22 att insatser har gett resultat genom att det har blivit mycket lugnare.
Elever har inte något att göra på rasten, springer ut och in vilket bidrar till att det uppstår konflikter	Minst 1-2 planerade akvitteter/rast. Uppdelad rast f-3 och 4-6.	Hälsosamtalets resultat ht 22 visar att 100% av eleverna i förskoleklass är nöjda med skolgården och rasten, i åk 4 är de allra flesta nöjda däribland många kommentarer om upplevd förbättring med uppdelad rast. Pedagoger utvärderar i slutet av vt22 att det fortfarande är spring och lek i hallarna under rasten. I den lokala trygghetsenkäten framkommer det att retningar förekommer och att ett fåtal elever inte har något att göra på raster.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

Vallens skolas elever görs delaktiga genom mentorsmöten, matråd, klassråd och elevråd. I de olika forumen har eleverna möjlighet att engagera sig och påverka skolans verksamhet och värdegrund. Eleverna diskuterar regelbundet skolans trivselregler för att hålla dem levande. De engageras också i arbetet kring likabehandlingsplanen under läsåret. Eleverna blir också delaktiga i enkäters resultat genom att lärare återkopplar och för dialog kring resultatet för att tillsammans komma fram till lösningar och förbättringar.

Dagligen engageras eleverna i värdegrundsarbetet dels genom att undervisningen utformas utifrån demokratiska värderingar, dels genom vardagliga möten i olika situationer, eftersom alla på Vallens skola förväntas ha en demokratisk värdegrund och därigenom ett gott bemötande.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

Om personal bevittnar kränkningar, ingriper personal direkt genom att markera tydligt vad som gäller. När kränkningar har hänt, följer personal nedanstående handlingsplan samt Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa som beskriver vem som är ansvarig utifrån allvarlighetsgrad. Åtgärder ska ske snarast och en första kontakt ska tas inom 24 timmar. Mentor informeras alltid.

- 1. Utredning:** Personal tar reda på vad som hänt: vem som har blivit utsatt och av vem, var och när. Beroende på situation vänder sig personalen till olika källor: elever, vårdnadshavare, skolpersonal. Eventuellt kopplas även skolans elevhälsa in. Vid planeringen av åtgärder görs en avstämning gentemot Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa
- 2. Samtal:**
  - a.** Personal samtalar enskilt med den elev som blivit utsatt. Barnet/eleven får berätta och personalen är tydlig med att visa att eleven har skolans stöd och att skolan ska arbeta med att komma till rätta med problemen samt löpande informera eleven om vad som händer. Tid bokas för uppföljning och återkoppling utifrån behov och situation.
  - b.** Personal samtalar med den som utsatt någon annan för kränkning eller mobbning: Personal beskriver vad som framkommit och frågar eleven om han/hon känner igen beskrivningen, betonar vikten av att ta ansvar för sina handlingar och tydliggör hur skolan ställer sig till kränkningar och mobbning. Personalen gör en överenskommelse med eleven om vad han/hon ska göra för att förändra situationen. Eleven får tydlig information om vad som kommer att hända. Tid bokas för uppföljning.
  - c.** Beroende på situationen kan det vara lämpligt att de båda parterna får möjlighet att träffas och prata tillsammans. Mentor eller annan personal leder samtalet. De båda parterna redogör för sin upplevelse och överenskommelse tas om hur gå vidare för att förebygga och främja att det inte händer igen.
  - d.** Mentor eller annan personal ringer hem till båda parter vårdnadshavare och informerar om vilka samtal som ägt rum, vad som framkommit, genomförda och planerade åtgärder samt tid för uppföljning.
- 3. Dokumentation:** Personal dokumenterar händelse och åtgärder i STELLA. Mentor dokumenterar händelse och åtgärder i en tjänsteanteckning.
- 4. Uppföljning:** I uppföljningen samtalar mentor eller annan personal enskilt med den som blivit utsatt för att se om situationen förbättrats. Samtal sker även med den som utsatt eleven för kränkning eller mobbning. Det är av vikt att återkoppla utifrån den överenskommelse som gjorts. I samband med uppföljningen beslutas hur gå vidare. Om personal bedömer att situationen är färdigåtgärdad meddelas inblandade detta inkl vårdnadshavare.
- 5. Om problem kvarstår:** Om uppföljning eller annan händelse visar att problem kvarstår, stämmer mentor eller annan personal av med Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa för att avgöra nästa lämpliga steg. Elevhälsoteamet kontaktas.
- 6. Polisanmälan:** Vid allvarigare kränkningar/misshandel skall polisanmälan eller orosanmälan göras.

Rutiner när vuxen kränker eller diskriminerar elev

Vid situationer där en vuxen kränker eller diskriminerar en elev är det rektors ansvar att följa handlingsplan.

1. Rektor utreder, dokumenterar, följer upp och kontaktar elevens vårdnadshavare.
2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om

exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.